

CO M M E N = T A R I V S B R E V I S

R E R V M I N O R B E G E S T A -
R V M , A B A N N O S A L V T I S M . D .
V S Q V E I N A N N V M M . D . L X X I I I I .
ex optimis quibusque Scriptoribus con-
gestus, per F. L A V R E N T I V M
S V R I V M Carthusianum.

*Nunc verò recens ab anno M. D. LXX. auctus, & ad
annum M. D. LXXXVI. opera & studio
MICHAELIS AB ISSELT
Amorfortij, perductus.*

Cum I N D I C E copiosissimo.

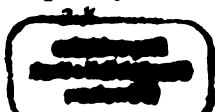

Jacobi Buillem

C O L O N I A E ,

Apud Geruinum Calenium, & heredes Ioannis Quen-
selij, Anno M. D. LXXXVI.

Cum gratia & priuilegio Imperiali in decentiam.

1515 riji diuersorum colorum septus orbibus: his quoque tres
 Tres hinc lunæ conspiciendas se præbuerunt.

Francis-
 scus Va-
 lesius fit
 Gallie
 rex.

A

NNO 1515. Ludouico regi Galliarum via
 sancto successit Franciscus Valeſius, proce-
 rum & regni totius suffragiſ rex creatus,
 quod licet iuuenis eſſet, tamen iam antè bel-
 licę virtutis & magnę liberalitatis haud ob-
 ſcura indicia dediffet. Is, vt erat magno &

elato animo, mox cogitationem omnem ad Mediola-
 nense bellum adiecit, nouo etiã & antea inuſitato per
 inaccessible prius alpes itinere vsus, exercitu maximas dif-
 ficultates fortiter superante. Potuiſſent facile eius cona-
 tus omnes retardari, niſi tum plerique Heluetij nõ ſemel
 admodum importunos & refractarios ſe præbuiſſent.
 Qui tamen arte quadam ad pugnam prouocati, incredi-
 bili & effera primũ in Gallos audacia irrupentes, ma-
 gnam non abſque ſuorum clade ſtragem ediderunt, ſed
 altera luce victi à Gallis, Mediolanum ſe receperunt: vn-
 de tamen paulò poſt excedentes, Maximilianum Sforci-
 am ducem magno eius dolore hoſtibus obiecerunt, qui
 penè mentis inops, arcem inexpugnabilem ſeq̃e ſub cer-
 tis conditionibus Gallo dedit, cui ea victoria multo
 ſanguine ſtetit.

Mediolani
 arx dedi-
 tur Gallo.

Pugna Ele-
 phanti &
 Rhinocero-
 totis.

Hoc anno Luſitanię rex Emmanuel Vlyſbonę edi-
 dit inſigne ſpectaculum Elephanti cum Rhinocero ce-
 tantis. Eſt vtrunque animal immani corporis vaſtita-
 te, ſed longiora crura ſunt Elephanto. Naturale autem
 illis ineſt odium alterius in alterum, idque propter me-
 liora paſcua, vt quidam ſcribunt, quę ſibi inuicem præ-
 ripere nituntur. Rhinoceros, teſte Pausania, duo habet
 cornua, alterum inſigni magnitudine de naribus extans,
 alterum quod ſupernè erumpit, exiguum quidem, ſed
 validiſſimum. Fuit eiufmodi beſtia vna, allata regi Por-
 tugallię Emmanueli anno 1513. ex India, colore buxco
 ſiue vermiculato, teſtis clypeatis teſta, omni que ex par-
 te armata. Cum autem certamen initurus eſt Rhinocero-
 ros cum Elephanto, cui genitus eſt hoſtis, vt inquit Pli-
 nius, cornu ad ſaxa limato, aluum maximè petit, quam
 ſcit ſuis icibus peruiam eſſe. Porro Elephante dentibus
 maximis & fortiſſimis tūtem Rhinocerotis, quan-
 tunlibet duram & vix iaculo peruiam, validiſſimo icu
 lacerat, dentibusque dilaniat. In eo certamine, quod
 hoc anno, vt diximus, Vlyſbonę fuit, Elephas ſuccu-
 buit. Eſt hoc in Elephante admiratione dignum, quod

Rhinocero-
 rotis.

Elephas
 proxime

eſt

est illi patrij sermonis intellectus, officiorumque memoria, nec vllum aliud animal humanis sensibus propius accedit. Et quantum sit immani corporis mole, & inter terrestres bestias facile maximus, tamen vsque adeo ab homine domari se patitur, vt in India, vbi frequentes admodum sunt, aratrum trahere, & necessaria quaeque ex rure domum vehere non recuset. Laudetur Deus in creaturis suis, & eius erga homines immensus amor, quem nobis tam varia diuersissimarum creaturarum in hominum vsu conditarum ministeria apertissime loquuntur, prouocet nos ad illum reclamandum.

Eodem anno mortē oppetit Philippus ab **Oberstata** Archiepiscopus Colonienfis, vir sane longiori vita dignus, in cuius locum successit Hermannus à Vueda, qui tandem versurissimorum quorundam haereticorum astu & fraude, à Catholica fide in errores traductus, loco morus est, vt alibi dicemus.

Fuerunt hoc anno tota serè Europa magnae aquarū inundationes, hae etiam arbores & domos euerterint. In Heluetijs quoddam flumen, quod anno 1513. ex montibus quodam eruperat, hoc anno cum iam instar maris extreuisset, tantum terrorem attulit eius loci incolis, vt ad montium cacumina confugerint: & paulò post summa vi & maximo impetu illa vndarum congeries fractis iupibus, & obujs quibusque obrutis, in vastum mare sese euoluit.

Hac tempestate Selymus Turcarum Imperator, cum iam mira celeritate & diligentia copias in Armenia superiori aestate non parum attritas & accisas, reparasset, ad Ismaëlem Persarum regē cōtendit. Prius tamen, quam in Armeniam interiorem se reciperet, expugnandum sibi sumpsit Aladolum, Tauri & Antitauri regē, à quo se meminerat è Perside discedentem, paulò aptè per summam fraudē insignes clades accepisse. Gentes, quibus imperat Aladulus, bellicose imprimis & numero amplissimae feruntur, sed agrestes sunt atque efferae, & magna parte venationibus ac latrocinijs deditae. Ortæ dicuntur ex Galatis, Cappadocibus, Armenijs, veteribusque minoris Asiae colonis, qui propter assiduas bellorum iniurias superioribus seculis, & maximè cum Tamerlanes Scythia horrendum in modum Orientem populabundus peruasit, ad haec montosa tanquam parata sese loca contulerat, aliquot primò ligneis pagis, mox quibusdam illu-